

ELS JOVES DE RUBÍ
Cultura, lleure i valors
APROXIMACIÓ SOCIOLÒGICA

Agraïments

A tots aquells que ens heu fet aportacions i suggeriments: a la paciència de la Cristina; al seny de la Marta i la Glòria; a la perseverança del Ramon; a la professionalitat de la Meritxell i a la l'empenta del Roger; però sobretot a tots els membres de Molí21 i l'Eixam (els seus infants, pares i mares, així com als seus monitors i monitores), i molt especialment a totes aquelles persones que han participat en aportacions al nostre projecte d'entitats i que estan fent possible, amb la seva il·lusió i esforç, que aquest projecte surti endavant. També a Esplais Catalans i a la resta d'entitats del Moviment Laic i Progressista però, especialment, a la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia.

Primera edició: desembre del 2003

Centre de Lleure Alternatiu Molí21

Es permet la reproducció parcial d'aquest document sempre i quan es citi la font.

Edita: Centre de Lleure Alternatiu Molí21

Molí nº 21 (La Plana del Castell)

08191 Rubí

Telèfon: 93 699 34 02 / Fax: 93 697 67 04

e-mail: clamoli21@hotmail.com / <http://www.rubidigital.com/moli21>

ÍNDIX

Pròleg.....	4
1.- Consideracions prèvies	6
2.- Objectius del present estudi	6
3.- Metodologia de l'estudi	7
4.- Plantejament d'Hipòtesis	7
5.- Dades de Partida (Adquisició i Selecció).....	7
6.- Estudi i tractament de les dades.....	8
7.- Valoració i conclusions	15
8.- Propostes d'intervenció	17

Potser algun dia deixin als joves inventar la seva pròpia joventut

Quino
Filosofo-humorista

Pròleg

Els que portem anys vivint i treballant per Rubí hem observat les grans contradiccions que hem de suportar els habitants d'aquesta ciutat, una població de l'Àrea Metropolitana amb moltes deficiències i sovint menyspreada pels poder polítics i fàctics. A més, un cop caiguda la dictadura, són poblacions com la nostra la que més han patit les problemàtiques vinculades al progrés i els conflictes socials de l'agenda catalana de les dues últimes dècades. En aquests casos, i com tots sabem, les problemàtiques s'accentuen en la franja de població socialment més dèbil i més sensible als canvis, **els joves**.

Hem de ser conscients que la nostra joventut afronta nous reptes: la multiculturalitat, la globalització, els nous moviments polítics i socials, etc. Són moltes les necessitats d'aquest col·lectiu: accés al seu primer habitatge, a un treball digne, a l'ensenyament públic de qualitat i a la participació ciutadana. Els joves de Rubí han de poder accedir, amb plena igualtat, a l'exercici de la ciutadania, amb tots els drets i deures que se'n deriven. Ho han de fer en funció de les seves circumstàncies particulars i d'acord amb els planejaments que manifestin, dins l'àmplia homogeneïtat del col·lectiu. El pas previ a l'esmentada participació és donar l'oportunitat de què els joves difonguin les seves inquietuds o, com a mínim, tenir les eines suficients per conèixer-les. Malauradament aquestes són més aviat poques. Aquest estudi d'aproximació vol ajudar a reduir aquestes deficiències.

Cal dir que l'entitat promotora d'aquest estudi, Molí21, centra el seu treball en la formació de ciutadans lliures mitjançant el lleure i la cultura. Per tant, aquest estudi, malgrat intentar donar una visió generalitzada de la joventut de Rubí, es centrarà bàsicament en els valors ètics dins del lleure i la cultura dels joves rubinencs. En aquest context, els autors del present estudi, amb l'ajuda dels membres de les entitats esmentades, hem volgut fabricar un instrument teòric basat en l'anàlisi dels valors ètics (solidaritat, justícia, responsabilitat, tolerància...) de la joventut de la nostra ciutat amb l'objectiu de què serveixi per futurs treballs d'aplicació pràctica realitzats amb la participació dels joves.

Per definició, un estudi com aquest pot servir d'estri d'orientació per tots aquells pares que, preocupats per la dificultat de relació intergeneracional amb els joves, busquen conèixer en positiu l'àmbit social i cultural on es mouen.

Aquest treball, doncs, també va dirigit a qualsevol persona o grup integrat en centres d'educació secundària, institucions vinculades a la formació dels joves o, fins i tot, grups de treball dins la mateixa Administració, que realitzin tasques pràctiques en la formació en els valors ètics especialment orientades als joves. La finalitat, però, és servir d'eina als que, especialment, treballen en la formació dels joves mitjançant el lleure i la cultura.

En qualsevol cas, aquest treball no deixa de ser purament una aproximació al món juvenil rubinenc. A qui realment vulgui conèixer a fons el tema, recomanem que vagi directament a la seva arrel, els mateixos joves. Per comprendre'ls s'ha de parlar amb ells, i ells ho agrairan, perquè és el que realment volen. Gent que els escolti, que els intenti entendre. I no només ens podem dedicar a parlar amb els nostres fills i filles. També amb els seus amics i amigues, fins i tot els que no ens agraden.

Promotors de l'estudi

Com hem comentat, aquest estudi sorgeix d'una iniciativa d'una entitat compromesa en la formació dels ciutadans rubinencs. Moli21, de fet, sorgeix com a un col·lectiu entre els monitors del Centre d'esplai l'Eixam i s'emmarca dins la sensibilització social i la promoció de la cultura entre la població juvenil i adulta.

En aquest context, es manifesta la voluntat de Moli21 per crear el **Grup d'Anàlisi Social de Moli21**, format per un petit equip de sociòlegs o educadors amb experiència en àmbit juvenil o social amb coneixement de les necessàries eines metodològiques i tècniques per al treball d'estudi. Malgrat que el primer treball s'ha centrat en l'àmbit juvenil a Rubí, l'objectiu final és abarcar tot tipus de propostes operatives amb valor afegit en el camp de l'anàlisi social, l'anàlisi de polítiques, la participació i el món associatiu de Rubí i, fins i tot, la comarca del Vallès Occidental.

1.- Consideracions prèvies

Realitzar una aproximació sociològica com la que vol realitzar-se en aquest treball no és pas un feina fàcil. Als ja tradicionals problemes de caire tècnic, de tendència a la generalització i els marges d'errors intrínsecs cal sumar altres dificultats.

Primerament, la magnitud "no professional" del treball comporta la impossibilitat de realitzar les enquestes idònies per al necessari estudi compartiu. Aquest fenomen limita àmpliament la seva incidència, si bé permet una major flexibilitat analítica. Des del nostre punt de vista, però, l'anàlisi comparatiu és totalment necessari degut a la subjectivitat d'una única enquesta local (*Estudi de la joventut rubinenca 2002*. Rubidades, 2002).

En qualsevol cas, hauríem de confirmar que aquesta aproximació revela una certa continuïtat amb algunes diferències notables entre els valors i els costums dels nostres joves respecte els joves de la resta de poblacions de Catalunya. Si bé és veritat que moltes d'aquestes diferències s'emmarquen dins un context social, polític, econòmic i religiós distanciat, creiem que val la pena centrant-se en aquells aspectes problemàtics propis de Rubí que, a priori, poden solucionar-se o minvar-se en diferents graus amb la sensibilització i treball comú de l'Administració, els col·lectius i els agents socials en general de la nostra ciutat.

A aquesta consideració, cal sumar la dificultat que representa identificar i valorar els valors reals de les persones mitjançant enquestes, especialment si aquestes estan realitzades per fonts diferents. El punt problemàtic rau en la paradoxa entre la incapacitat racional de precisar els nostres propis valors i la certa objectivitat alhora d'identificar les pràctiques quotidianes que demostren aquesta sensibilització. Prèviament, doncs, cal diferenciar els valors entre aquells que *diem* tenir i els que *podríem demostrar* tenir.

Aquesta indefinició també es dona, encara que amb un grau menor, alhora de contestar determinades enquestes sobre activitats o costums de l'individu. Malgrat l'anonimat de l'enquestat aquestes respostes acostumen a estar condicionades pels comportament socialment reconeguts com a positius.

2.- Objectius del present estudi

Aquest estudi és una aproximació sociològica que pretén descriure els trets més remarcables dels joves rubinencs caracteritzant-los tenint amb compte el context social. Per tant, i encara que amb algunes limitacions, considerarem els següents objectius a treballar:

- Descriure alguns dels trets generals del comportament dels joves de Rubí.
- Analitzar certs aspectes culturals o socials de la població juvenil rubinenca, a partir de la identificació de costums o valors propis.
- Identificar alguns dels patrons de conducta estandarditzats en les relacions humanes dels joves rubinencs.
- Valorar críticament varis dels factors socials i mediambientals que dificulten o impedeixen la promoció i realització personals.

- Comparar i analitzar moltes mancances culturals o socials de la població juvenil rubinenca, a partir de l'anàlisi previ dels trets generals del comportament i de la personalitat de la joventut de Catalunya.

3.- Metodologia de l'estudi

L'estudi parteix de anàlisi i presentació de les dades disponibles, però una part molt important es l'observació i l'exploració prèvia de la realitat juvenil a Rubí des de l'experiència del món associatiu, d'aquesta manera el projecte parteix d'una combinació de metodologies tan quantitatives com qualitatives.

Els passos que s'han seguit són els següents:

- a) Definició d'objectius
- b) Plantejament d'hipòtesis
- a) Adquisició de dades
- b) Selecció de dades
- c) Tractament de dades
- d) Anàlisi dades a Rubí
- e) Anàlisi compartiu Rubí- Resta de Catalunya
- f) Valoració i conclusions

4.- Plantejament d'Hipòtesis

La joventut es defineix com una fase de transició a la vida adulta, per tant no existeix una joventut genèrica i definida segons una edat determinada, sinó que hi ha diversos grups que es caracteritzen pels itineraris de formació i ocupació que fan en la transició a la vida activa. La mateixa condició de jove implica una transició en els diversos àmbits de la vida social i personal. El que varia són les característiques específiques de les problemàtiques que afecten els joves segons els moments i les situacions històriques. Zàrraga (1985) apunta que la transició a la vida adulta té diverses dimensions específiques en les quals es tracta d'aconseguir:

1. La independència econòmica
2. l'autoadministració de recursos
3. l'autonomia personal
4. la constitució de la pròpia llar

En la consecució d'aquestes metes, el treball hi té un paper central, ja que sense uns ingressos econòmics generats pel treball no és poden aconseguir les metes anteriors.

5.- Dades de Partida (Adquisició i Selecció)

Tot i que la voluntat de l'equip d'estudi hagués estat realitzar noves enquestes als joves rubinencs, la falta de recursos no ha permès tal objectiu i, finalment l'estudi s'ha basat en les dades aparegudes a les següents publicacions:

Casals, Joaquim. *L'enquesta dels joves a Catalunya 2002. Aportacions 19, 2002.*

Estudi de la joventut rubinenca 2002. Rubidades, 2002

Lluís Flaquer, Francesc Torralba, Antoni Salvador, Maria Angels Roqué, Jordi Parilla i Altres. *Joves i Valors. 2002*

Dades de la Joventut a Catalunya. Web de l'observatori de Joventut de la Generalitat de Catalunya. 1998-2002

En primer lloc, cal advertir que, encara que les dades són prou bones, l'existència de criteris diferents entre les estadístiques de Rubí i Catalunya han dificultat sovint l'anàlisi comparatiu. En qualsevol cas, el bon criteri i l'amplitud de les dades ha estat suficient per assegurar la qualitat de l'anàlisi comparatiu.

Alhora de valorar les diferències intergeneracionals de població dins l'interval de joves (15-19, 20-24, 25-29), cal comentar que Rubí, com a població sense gaires emigracions importants de joventut, manté percentatges semblants a la resta de Catalunya.

6.- Estudi i tractament de les dades

A Rubí estan empadronades 68.356 persones (2004). D'aquests, els joves (15-29 anys) sumen 14.968, un 21,90 % del total.

6.1.- Context demogràfic i familiar

Dues de les principals problemàtiques que més línies ocupen el nostre mitjà de comunicació són el nou fenomen migratori i l'increment espectacular del preu de la vivenda. Per tant, els joves de Rubí com a habitants d'una ciutat que pateix com a moltes l'alt preu dels pisos i amb un creixement important degut, sobretot, a ciutats i pobles prominents de zones menys desenvolupades econòmicament, aparentment haurien de sentir-se afectats per aquestes dues problemàtiques. En qualsevol cas, les taules que mostrem a continuació poden donar un reflex d'aquesta realitat.

6.1.1.- Origen de la població

Quadre 1	
Zona d'origen geogràfic dels joves rubinencs (2002)	
Catalunya	90,10%
Resta de l'Estat	4,70%
Fora de l'Estat Espanyol	5,20%
Total	100,00%

Quadre 2	
Zona d'origen geogràfic dels joves de Catalunya (2002)	
Catalunya	96,00%
Resta de l'Estat	3,00%
Fora de l'Estat Espanyol	1,00%
Total	100,00%

Com observem, el percentatge de joves rubinencs nascuts a Catalunya (90%), malgrat ser més baix que a la resta de Catalunya (96%), ha augmentat molt durant els últims 10 anys.

Si mirem les dades pel que fa a l'origen dels fluxos immigratoris, el 4,7 % dels rubinencs nascuts a la resta de l'Estat Espanyol, també és molt superior al 3% dels joves catalans.

Aquest fet denota que, tot i que el flux immigratori procedents d'aquestes zones també ha disminuït a Rubí, comparativament Rubí continua sent un municipi d'immigració.

L'anàlisi de les dades d'immigració no estatal no són molt vàlides degut a l'alt percentatge d'immigrants "no legals". Tot i això, es pot observar que el percentatge d'immigració de fora de l'Estat Espanyol és molt més alta que a Catalunya. També comprovem que és major en homes i, progressivament major, segons franges d'edat (15-19 2,0%; 20-24 5,0%; 25-29 7,7%). Per tant, tot i la falta de dades més fiables, el nou fenomen migratori ha tornat a demostrar que Rubí continua sent un municipi d'immigració gairebé endogàmicament.

6.1.2.- Context familiar

Comparativament també, el percentatge de joves de famílies immigrants nascuts a Catalunya és més gran a Catalunya que a Rubí, fet que demostra que l'origen dels joves de famílies immigrants de Rubí és bàsicament fruit de la nova immigració.

En quant al percentatge de joves de famílies d'origen "autòcton" (pare i mare nascuts a Catalunya) és clarament inferior a Rubí (25%) que a Catalunya (39%), fet que portar a perfilar un context familiar característic dels joves rubinencs en el qual s'integra més fortament que a Catalunya en general el component d'immigració amb un fort component d'integració cultural.

6.1.3.- L'emancipació

L'emancipació dels joves rubinencs entre 15 i 29 anys, malgrat ser conceptualment baixa (25%), és qualitativament superior a la dels joves catalans (16%). Les causes, però, poden ser diverses i, en tot cas, s'analitzaran més endavant.

En quant al lloc previst de residir en emancipar-se, s'observa que el percentatge de joves rubinencs que preveuen residir fora de Rubí en emancipar-se és força alt (35 %).

6.2.- Formació

Tots sabem que la societat en què vivim, cada cop exigeix més en la formació personal i l'existència d'un fenomen d'allargament del període educatiu d'un jove. A continuació s'analitzen les dades existents en relació amb els itineraris formatius presos pels joves tan a nivell reglat com no reglat.

6.2.1.- Els estudis

Quadre 3	
Joves rubinencs en relació als estudis	
2002	
Realitzen estudis reglats	40,00%
Realitzen estudis no reglats	60,00%
Total	100,00%

Quadre 4	
Joves catalans en relació als estudis	
2002	
Realitzen estudis no reglats	45,00%
Realitzen estudis no reglats	55,00%
Total	100,00%

Abans d'observar les dades, cal dir que, lògicament, aquest percentatge s'incrementa en els col·lectius més joves i que el nombre de d'estudiants entre les noies és major, fenomen que es dona arreu de Catalunya i dels països occidentalitzats. Amb l'anàlisi comparatiu, s'observa que el percentatge d'estudiants és una mica major a Catalunya, encara que bastant similar.

Quadre 5		Quadre 6	
Formació reglada dels que estudien (Rubí)		Formació reglada dels que estudien (Cat)	
2002		2002	
ESO	15,90%	ESO	16,00%
Batxillerat	13,80%	Batxillerat	19,00%
Mòduls Professionals	21,70%	Mòduls Professionals	13,00%
Diplomatures	16,80%	Diplomatures	13,00%
Llicenciatures	28,80%	Llicenciatures	29,00%
Doctorats, postgraus etc..	3,00%	Doctorats, postgraus etc..	4,00%
Altres	0,00%	Altres	6,00%
Total	100,00%	Total	100,00%

Les dades del tipus d'escolarització del 2002 indiquen que una escolarització inicial (ESO) semblant a Catalunya i a Rubí, però un canvi substancial en l'elecció un cop sobrepassat aquest període. És aquí, on es joves de Rubí, es decanten per vies més professionals (mòduls) que no pas per l'itinerari preuniversitari, un canvi de tendència que s'ha donat a tot Catalunya i, més accentuadament a la nostra població. Malgrat el menor percentatge de estudiants de Diplomatures, la resta de dades són bastant similars i de poc interès comparatiu.

Quadre 6		Quadre 7	
Especialitats estudis no reglats realitzats (Rubí)		Especialitats estudis no reglats realitzats (Cat.)	
2002		2002	
Idiomes	31,90%	Idiomes	31,86%
Informàtica	28,10%	Informàtica	26,83%
Altra formació laboral	18,50%	Altra formació laboral	17,44%
Arts	10,50%	Arts	12,46%
Altres	11,00%	Altres	11,40%
Total	100,00%	Total	100,00%

En quant als estudis no reglats realitzats, les dades són molt semblants a la resta de Catalunya. Els quadres 6 i 7 ens mostren les especialitats d'aquests tipus d'estudis. Com es veu, les formacions complementàries més freqüents entre les joves són de caràcter instrumental (idiomes i informàtica), que sovint es compaginen amb els estudis reglats. L'anàlisi comparatiu no mostra grans diferències, si bé, a Rubí, la formació informàtica és superior i els cursos de caràcter expressiu (cant, pintura, música, etcètera) té percentatges inferiors. En l'apartat Altres, malgrat tenir percentatges semblants, els cursos de caire de voluntariat (de monitors etc..) té menys adeptes a Rubí.

6.3.- Lleure

La relació entre la cultura i el temps lliure és molt important. S'entén, per temps lliure, el temps que resta una vegada que s'han acomplert les obligacions. Si bé tradicionalment la delimitació del temps lliure ha esdevingut marcada per l'oposició al treball, sembla evident que, en la configuració actual de la societat, aquesta oposició temporal és molt parcial. Ni la cultura ni el temps lliure es poden definir per exclusió.

En aquest capítol s'intentarà analitzar l'ús del temps lliure que en fan els joves i realitzar-ne anàlisis comparatius amb el què passa a la resta de Catalunya. Bàsicament ens centrarem

en la tipologia d'aquest lleure i les tendències personals preses en funció de la oferta a Rubí en aquest àmbit.

6.3.1.- Activitats en el temps lliure

Quadre 8	
Activitats de lleure realitzades sovint (Rubí)	
2002	
Mirar la TV	56,70%
Navegar amb l'ordinador	44,50%
Jugar amb l'ordinador	21,00%
Practicar esport	34,60%
Llegir llibres	49,90%
anar a la biblioteca	23,50%
Activitats artístiques	14,40%
Espectacles esportius	36,20%
Música, cinema o teatre	48,80%
Sortir (bars/disco./pubs..)	63,00%
Excursions	22,00%

Quadre 9		
Activitats de lleure realitzades sovint (Cat.)		
	1998	2002
Mirar la TV	48,50%	60,00%
Ordinadors	20,30%	57,00%
Estar amb amics	75,00%	87,00%
Estudiar	33,80%	37,00%
Llegir diaris i revistes	33,40%	50,00%
Practicar esport	31,00%	46,00%
Llegir llibres	29,40%	47,00%
Navegar per internet		44,00%
Espectacles esportius	22,00%	18,00%
Música, cinema o teatre	36,40%	64,00%
Discoteca o ball	40,70%	37,00%
Passejar	43,20%	60,00%
Excursions	23,80%	29,00%

Les dades mostren, que tan a Rubí com a Catalunya, la complexitat en el hàbits i consums de temps lliure pel part dels joves és enorme i que, a més, ha augmentat considerablement durant els últims anys. També és veritat que la presència d'activitats relacionades amb el món de les noves tecnologies és elevada i que ja s'ha constituït com un hàbit entre el joves. L'hàbit de la lectura és també molt fort tan a Rubí com a la resta de Catalunya i ha patit un considerable augment en els darrers temps. Per altra banda, la pràctica d'assistir a espectacles esportius és més major.

L'anàlisi comparatiu mostra poques diferències, encara que, a Rubí, els joves van menys al teatre, al cinema i a fer excursions.

6.3.2.- El lleure a Rubí

Quadre 10	
On vas quan surts de nit	
Rubí 2002	
Rubí	26,40%
Altres municipis Vallès	44,90%
Barcelona	23,00%
Altres	5,70%
Total	100,00%

Quadre 11	
Tipus de cinema freqüentat	
Rubí 2002	
Cinemes comercials	96,00%
Cinemes VOSE	3,10%
Cinefòrums	0,90%
Total	100,00%

La taula de les preferències geogràfiques de l'oci mostren clarament la poca freqüència alhora de sortir per la mateixa ciutat de Rubí, i la tendència a escollir els municipis propers de Rubí com a alternativa.

En quant al cinema, una activitat de lleure molt assimilada pels joves, la manca de cinemes a Rubí, ha portat als joves a decantar-se per sales comercials properes a la ciutat. Les dades d'assistències a cine-fòrums i cinemes tipus VOSE són pràcticament despreciables.

Altres dades de Rubí mostren que la principal activitat de lleure descartada pel seu cost són el teatre (22.8 %) i el cinema (14.1%). seguida de la practicar d'esports i sortir de nit.

Quadre 12	
Valoració oferta lleure	
Esports	5,4
Biblioteca	5,4
Activitats artístiques	5
Teatre	4,9
Activitats musicals	4,4

També és important saber que l'oferta de lleure a Rubí no està molt valorada, seguint les següents puntuacions del 0 al 10. Són les activitats de caire cultural com el teatre o la música les més mal parades.

Per finalitzar, aquest punt, cal comentar que els joves de Rubí es relacionen bàsicament amb amics de Rubí, ja que només un 28,3 % reconeix que la procedència bàsica dels seus amics és de fora de Rubí.

6.4.- El què pensen els joves de Rubí

Quadre 13	
T'agrada Rubí?	
2002	
m'agrada molt	8,30%
m'agrada	41,50%
ni m'agrada ni em desagrada	29,50%
em desagrada	16,10%
em desagrada molt	4,50%
Total	100,00%

El tret més important a destacar en aquesta taula és el fet de què el nombre de joves a qui els agrada Rubí no arriba a la meitat (49.80%), amb un alt percentatge d'indiferents a la pregunta. Entre els aspectes més negatius de la ciutat, els joves destaquen el lleure (20%), la immigració (16,3 %), l'urbanisme (16,0%) i l'habitatge (10,2 %).

6.5.- Associacionisme

L'associacionisme ha estat un referent en el món de les relacions humanes des de l'inici de la democràcia. Molts joves van celebrar l'obertura de llibertats amb la col·laboració en algun col·lectiu o entitat. A continuació s'analitza l'estat de l'associacionisme entre els joves de Rubí, una ciutat marcada per el tòpic de la manca de participació ciutadana.

Abans d'analitzar les dades, però, cal fer algunes puntualitzacions per copsar ben bé la realitat de les dades. En primer lloc, aquestes xifres inclouen les associacions de tipus esportiu, de manera que qualsevol jove federat o que tingui el carnet d'un club de futbol i ja es considera associat. En segon lloc, les deficiències intrínseques de les investigacions quantitatives fan que hàgim de prendre els resultats amb precaució, sobretot quan determinades respostes estan condicionades per comportament socialment reconeguts com a positius. Com que està ben vist desenvolupar alguna activitat social o col·lectiva en el temps lliure, alguns joves tendeixen a contestar que estan associats, mentre que, o bé ja fa

temps que han deixat d'estar-ho, o bé afirmen allò que s'espera que contestin encara que no tingui res a veure amb el que en realitat fan.

Els joves associats

Taula 1. Joves que pertanyen almenys a una associació

Catalunya (2002)	44,00%
Rubí (2002)	31,70%

Quadre 14		
Joves i entitats juvenils		
	Rubí (2004)	Catalunya (2004)
joves	14.968	1.424.462
entitats juvenils (en actiu)	10	2.320
ent/10.000 joves	6,68	16,29

A Rubí s'ha considerat durant molts anys que l'associacionisme estava en un bon estat. No tenim dades d'associacionisme relatiu a la població en general. Ara bé, els percentatges de joves associats és bastant més baix que a la resta de Catalunya. Més grau encara és el comparatiu de nombre d'entitats en actiu cada 10.000 joves, on localment Rubí surt molt mal parada.

Tipus d'associacions a la què pertanyen els joves associats

Quadre 15	
Població juvenil que pertany a associacions	
Per tipus d'associació	
Rubí 2002	
Esportiva	35,90%
Lúdica	17,40%
Cultural	15,20%
Veïnal	3,30%
Solidària	9,20%
Política-sindical	2,70%
Ecologista	2,20%
Altres	14,10%
Total	100,00%

Quadre 16	
Població juvenil que pertany a associacions	
Per tipus d'associació	
Catalunya 2002	
Esportiva	40,81%
Lúdica	13,12%
Cultural	11,66%
Veïnal	2,92%
Solidària	10,20%
Política-sindical	4,37%
Ecologista	2,92%
Altres	14,00%
Total	100,00%

Observant les dades pel que fa al tipus d'associació a la que pertanyen els joves associats rubinencs, veiem que les entitats més freqüentades són les caire esportiu. Tot i això, aquest percentatge és inferior a la de la Resta de Catalunya i, inclús, a la resta de l'Àrea

Metropolitana. Aquest tipus d'associacions són les que més han crescut últimament a Catalunya, un creixement clarament lligat al progressiu desenvolupament de l'anomenada "culte al cos" i al recolzament dels poders econòmics i polítics.

La realitat també ens mostra el relatiu èxit entre el jovent rubinenc de les entitats de caire cultural i lúdiques, sobretot si ho comparem amb la resta de Catalunya. Cal dir, però que en aquests dos tipus de classificacions, hi poden entrar molts tipus d'organitzacions, el caràcter de les quals pot variar molt i abraçar, per exemple, des de col·lectius en defensa i promoció de la cultura fins a grups vinculats amb el cinema.

De la resta de dades, només val la pena valorar el diferencial de recolzament de les entitats polítiques o sindicals, amb índex molt baixos a Rubí.

Grau d'interès de l'associacionisme

En general, tan els joves rubinencs com els catalans, creuen en l'associacionisme com a eina d'acció i participació social. El fet, però, que els percentatges que indiquen l'acceptació i el desig de associar-se i les que demostren l'afiliació pràctica, porten a concloure que l'interès mostrat no es tradueix en una participació real.

L'anàlisi comparatiu no és de gran ajuda degut a les diferents opinions copsades en els treballs de bibliografia. Ara bé, cal remarcar el fet que a la pregunta si "les associacions treballen en tems que t'interessen", els joves rubinencs fan una valoració mitjana de 4,2 punts.

6.6.- Valors ètics i posicionament socio-polític

En aquest apartat es centra en aspectes més subjectius com a la orientació ideològica o les actituds respecte alguns aspectes sociopolítics. En qualsevol cas, i com ja hem comentat a les Consideracions prèvies, cal prendre amb precaució aquestes dades.

Identificació ideològica

Un aspecte important de la vida dels joves és la identificació amb una posició política o el fet de sentir-s'hi pròxim.

Taula 2. Escala d'autodefinició política dels joves de 15 a 29 anys

Catalunya (2002)	4,2
Rubí (2002)	3,65

En aquest cas, la posició respecte al ventall tradicional esquerra-dreta dels joves entrevistats queda registrada en la gràfica següent, encara que no podem concloure que es tracti d'una informació objectiva i poc variable. Ara bé, comparant la dada, si és fàcil observar el posicionament més proper a l'esquerra de la joventut rubinenca. D'aquí podríem extrapolar el fet de què el tradicional espíritu progressista que ha definit la població rubinenca es manté en els seus joves.

Identificació nacional

En aquest apartat s'analitza breument la identificació i preferència nacional. L'escala plantejada parteix del valor 0 com a sentir-se únicament espanyol fins al valor 10 a sentir-se únicament català.

Taula 3. Identitat nacional Espanyol (0) – Català (10)

joves Catalunya (2002)	5,8
joves Rubí (2002)	5,4

Es pot observar, que malgrat que a Rubí la mitjana és més propera al valor intermig (que suposaria “em sento tan català com espanyol”), tan els joves de Rubí com els de la Resta de Catalunya es situen amb una lleugera decantació vers el catalanisme.

Alguns estudis nacionals han reflexat (*Joves i Valors 2002*) dos canvis importants respecte els joves catalans de fa deu anys: menys polarització a l'eix català-espanyol i una mitja més propera al 5. Tot i que aquesta conclusió és impossible de localitzar-la a Rubí degut a la falta d'un estudi anterior d'àmbit municipal, cal tenir aquesta dada en comte. En qualsevol cas, podem observar que els joves rubinencs i els catalans s'adapten a una mateixa pauta d'identificacions amb petites diferències.

L'adquisició de valors

L'anàlisi comparatiu de les dades respectives als valors que diuen tenir els joves rubinencs no té especial rellevància, ja que pràcticament són idèntiques a la dels joves catalans i on valors de caire universal com la Solidaritat, el respecte a la diferència, la Família, l'Amistat, la Igualtat o la Tolerància tenen acceptacions properes al 90 %. El que sí té rellevància és el propi fet de la unànime d'acolliment d'aquests valors.

Si més no, sembla contradictori el gran recolzament de valors com el respecte a la diferència i el fet de definir el creixement del nombre de persones provinents d'altres països generalment negativament (42,6% del joves rubinencs).

Valoració d'institucions

Alhora de valorar les diferents institucions polítiques i socials, els joves rubinencs, malgrat no distanciar-se en gran mesura del posicionament dels de la resta de Catalunya (altes puntuacions per les ONGs, les entitat i les escoles i baixes per l'exèrcit, els partits polítics, la Justícia i la Corona), sí que presenten alguns trets distintius. Entre ells, el més representatiu és el fet de que, entre els rubinencs, i a diferència dels joves catalans, els partits polítics i l'Exèrcit estan pitjor situats que la Justícia.

7.- Valoració i conclusions

Abans de realitzar qualsevol valoració cal realitzar varies puntualitzacions per comprendre la realitat juvenil de Rubí. En primer lloc, cal entendre que aquest tipus d'estadístiques quantitatives presenten variacions intrínseques pròpies, bàsicament en les respostes condicionades per comportaments socialment acceptats com positius. Aquestes variacions són clares en les respostes relacionades amb la immigració o el tipus d'activitat a la que dediquen el seu temps lliure. És el cas dels joves que afirmen no dedicar el lleure a veure la TV i els que diuen dedicar-lo a llegir llibres. Per tant, en aquelles activitats socials o col·lectives ben vistes socialment desenvolupar, cal prendre les dades amb precaució.

Un altre fet comprovat és el subregistre que presenten certs ambients juvenils com, per exemple, els joves immigrants. Aquest fenomen és degut a què van rebutjar respondre l'enquesta, o per no estant localitzables per tenir una mobilitat geogràfica alta o, fins i tot, per no estar cansats estadísticament. Hi ha altres subregistres menys importants, com els joves que viuen en intercanvis europeus o els joves que s'acaben d'emancipar i que, per tant, són de difícil localització.

En qualsevol cas, una primera fullejada a les dades i comparatius resultants obliga a fixar-se amb alguns indicadors. En aquest sentit, considerem molt preocupant l'indicador de la satisfacció de la ciutat on la immigració i la manca de lleure són els principals valors negatius.

El fenomen migratori

Es destaca la immigració com un factor clau a tenir amb compte tant per si sol com per la seva relació amb els valors com la solidaritat la integració i el respecte. A Rubí, la constatació en les dades de context i origen familiar de Rubí com a un municipi intensament particip d'aquesta nova onada migratòria augmenten la importància d'aquest factor.

Cal doncs copsar les opinions dels joves de la nostra ciutat. Les dades semblen prou clares. Els joves veuen generalment el nou fenomen migratori com un fet negatiu i com un factor en contra en la seva valoració de la ciutat. No hem pogut comparar aquesta dada amb d'altres municipis de Catalunya, però estudis a nivell nacional indiquen que el factor socioeconòmic familiar com un element important, on les característiques socioeconòmiques dels joves que manifesten més rebuig coincideixen en gran mesura amb les característiques mitges dels joves de Rubí.

Els joves i Rubí

En quant a la valoració del municipi, la impossibilitat de comparar amb altres dades de municipis dificulta el fet de realitzar-ne una valoració global. Ara bé, ja com a dada directa sembla perillós observar que vora d'un 20 % dels joves rubinencs no els hi agrada la ciutat on viuen, i pràcticament un 20 % es mostren indiferents. Caldria reflexionar aquestes valoracions. Cal dir que, fins i tot, un 35 % dels joves pensen en emmancipar-se fora de Rubí.

Tot i la diversificació de les ofertes del lleure que es dona als nuclis urbans veiem que Rubí no cobreix les necessitats de lleure al mateix municipi on la oferta es molt limitada mentre que la demanda continuarà creixent. Hi ha per tant una demanda de lleure que no obligui als joves a recorre al transport. També es reflexa una manca d'oferta cultural. Així ho veuen els mateixos joves que consideren la manca de lleure el principal factor negatiu de la ciutat.

Associacionisme i temps lliure

Sota la hipòtesis de què l'associacionisme ha de ser una de les bases del potenciació de les relacions humanes en una ciutat pròxima a Barcelona, el fet de que els percentatges de joves associats i d'entitats juvenils per habitants sigui molt més baix que a la resta de Catalunya donen lloc a una situació alarmant.

Un dels arguments més emprats pels joves per no dedicar el temps a associar-se o realitzar activitats culturals, és la manca de temps. Com l'enquesta demostra, molts cops els joves falten a la veritat, ja que les estadístiques del temps lliure dedicat, cada cop dediquen més el temps lliure a parlar amb amics, mirar la TV. Aquest fet, a més, és encara més visible a Rubí, on el jovent dedica molt temps a activitats però està poc associat.

Hem de tenir en compte que l'estatus socioeconòmic de la majoria dels joves rubinencs els englobaria dins els sectors globals menys actius davant la participació en tot tipus d'organitzacions. Per tant, estem davant un altre factor de risc que només pot compensar-se amb la sensibilització de l'Ajuntament i la tradició associativa de la ciutat.

Relació emancipació - formació

La formació d'un gran percentatge de joves en àmbits d'una temprana incorporació laboral els dona una major facilitat d'emancipació però limita les possibilitats d'ampliar i complementar aquesta formació. Les dades del baix índex de universitaris i l'alt de formats mitjançant mòduls ajuden a tal valoració. Si entenem la universitat com una entitat amb un factor suplementari de formació cultural podríem concloure que els joves de Rubí són un col·lectiu amb risc de poc accés a la Cultura. Aquesta observació es confirmaria amb la baixa puntuació que rep la oferta cultural de la ciutat.

Els valors dels joves rubinencs

Els valors dels joves rubinencs no representen cap ruptura amb la resta de joves catalans. Segons dades nacionals, tampoc sembla que les noves generacions hagin de renovar totalment el sistema de valors. Malgrat això, aquests estudis si han demostrat certes fluctuacions que bé es podrien relacionar amb els moviments estadístics a nivell d'actituds sociopolítiques.

8.- Propostes d'intervenció

- Malgrat no haver de ser alarmistes, caldria reflexionar sobre propostes d'intervenció en el camp de la convivència intercultural sobretot tenint en compte la nova onada migratòria.
- Urgeix la innovació i creació de noves propostes culturals i d'oci davant la demanda clara dels joves rubinencs.
- Cal tenir en compte les mancances de la ciutat com un factor de risc davant la possible marxa de joves de la ciutat davant els pocs incentius que ofereix i l'alt preu de la vivenda.
- Caldria intervenir en l'associacionisme juvenil davant el baix grau que mostra l'anàlisi comparatiu.
- Crear jornades de debat i reflexió sobre les problemàtiques dels joves.
- Assumir la crisi de l'associacionisme juvenil a la ciutat i realitzar un pla específic de foment i seguiment de l'associacionisme juvenil.
- Buscar noves fórmules de col·laboració amb les entitats juvenils amb l'objectiu de millorar els seus recursos econòmics i humans.

- Crear la figura del gestor d'entitats juvenils com a nexa bàsic entre les entitats i l'Ajuntament.
- Realitzar projectes de promocionar del voluntariat jove entre el jovent de la ciutat.

BIBLIOGRAFIA

Casals, Joaquim. *L'enquesta dels joves a Catalunya 2002*. Aportacions 19, 2002.

Estudi de la joventut rubinenca 2002. Rubidades, 2002

Diversos Autors. *Joves i Participació a Catalunya*. Fundació Ferrer i Guàrdia, 2003.

Lluís Flaquer, Francesc Torralba, Antoni Salvador, Maria Angels Roqué, Jordi Parilla i Altres. *Joves i Valors*. 2002

Altres. Dades de la Joventut a Catalunya. Web de l'observatori de Joventut de la Generalitat de Catalunya.